

*AZ
EASTWICKI
BOSZORKÁNYOK*

J O H N U P D I K E

21. SZÁZAD
KIADÓ

Budapest, 2019

I.

BOSZORKÁNYSZOMBAT

„Fertelmes nagi keu fekete ferfúu vala es felettib hideg.”

ISOBEL GOWDIE, 1662

*„Azutan hogi az erdeg elmonda intelmit legyeut
az pulpitusrol es parancsola mindeunknek hogi
joeven hozza tsokoliuk meg az seggelikat ami hideg
vala mint a jeg; az teste kemen mint az keu
mondak kik illethetek kezeukkel.”*

AGNES SAMPSON, 1590

– IGEN, ÉS HOGY EL NE FELEJTSEM – MONDTA JANE SMART A MAGA SIETŐS, DE CÉLTUDATOS MÓDJÁN: „s”-ei mint a frissen kioltott gyufaszál fekete hegye, amit a gyerek, hogy fájjon, játékból valaki bőréhez érint. – Sukie azt mondja, egy férfi vette meg a Lennox-udvarházat.

– Egy férfi? – kérdezte Alexandra Spofford, s úgy érezte, kibillent az egyensúlyából, a goromba hírtől szétfoslott a reggel békés aurája.

– Egy New York-i férfi – folytatta lélekszakadva Jane, úgy vetve oda az utolsó szót, hogy az „r”, massachusettsi módon, szinte roppant. – És se felesége, se családja, semmi.

– Ó. Szóval egy olyan. – Jane északi hanghordozása hallatán, amint az tudtára adja a szóbeszédet a manhattani buzi betöréséről, Alexandra egyszerre keresztúton érezte magát, itt, a lakóhelyén, a mogorva Rhode Island államban. Ő Nyugaton született, ahol ágaskodó fehér és lila hegyek hajszolják a kecses-nyurga felhőket, és töméntelen karikázó ördögkerék a látóhatárt.

– Sukie abban nem olyan biztos – mondta sietve Jane, s az „s”-ei szelídültek. – Nagyon férfiasan fest. Egészen meglepődött, hogy a keze feje milyen szőrös. Az ingatlanközvetítőnél azt mondta, azért kell neki ekkora tér, mert feltaláló, és laboratóriuma van. És egy csomó zongorája.

Alexandra kuncogott; e hangot, mely alig változott coloradói kislánykora óta, mintha nem is a torka adta volna, hanem valami madárforma, vállán gubbasztó háziállat. Ami azt illeti, fülét égette a telefon. S bizsergett, zsibbadt az alsókarja.

– Hány zongorája lehet egy férfinak?

Ez mintha sértette volna Jane-t. Hangja felborzolódtott, szikrát vetett, mint a fekete macska szőre.

– Hát, Sukie csak azt mondta – védekezett –, amit Marge Perley-től hallott az este, a Vályú-bizottság ülésén. – Ez a bizottság irányította annak a nagy feketemárvány itatóvályúnak a felállítását, majd, miután barbárul megrongálták, a visszaállítását, amely a történelmi múltban Eastwick közepén állott, ott, ahol a két főutca találkozik; a városka ugyanis L alakban simult a Narragansett-öböl egyik kis csorbájához. Marge Perley, az ingatlanközvetítő, akinek csúf, kanárisárga ELADÓ táblái aszerint tűntek el vagy tűntek fel a fákon-kerítéseken, ahogy a gazdasági élet és a divat árapálya Eastwickből épp ki vagy be sodorta az embereket (a város évtizedeken át volt úgy-ahogy válásban, s úgy-ahogy divatban), erősen kifestett, rámenős asszony volt, s ha egyáltalán boszorkány, egész más hullámhosszon, mint Jane, Alexandra és Sukie. Férj is tartozott hozzá, aki újra meg újra tövig nyírta viszsza forsythiasövényüket, az apróka, fontoskodó Homer Perley, s ez már eleve különbséget jelentett. – Az iratok már el is mentek Providence-be – préselte az „ence”-t Jane keményen Alexandra fülébe.

– Tehát szőrös a keze feje – töprengett el Alexandra. Szeme előtt ott homálylott a konyhaszekrény halványan összekarcolt, foltos és többszörösen újrafestett üres felülete; mint fáradt szem egy ködgomolyt, szinte látta az alatta dühödten keringő és szökdecslő atomokat. S akár egy kristálygömbben, azt is, hogy meg-

ismerkedik ezzel a férfival, beleszeret, s hogy az egészből nem sok jó derül ki. – Neve nincs neki? – kérdezte.

– Még ilyen ostobaságot – mondta Jane. – Marge megmondta a pali nevét Sukie-nak, Sukie nekem, de valahogy kiment a fejemből. Valami „von”, vagy „van”, vagy „de” van benne.

– Remek – felelt Alexandra, s már kezdett is tágulni, lég-neművé válni, várván az inváziót. Magas, fekete európai, akit kitagadtak ősi, címeres örökségéből, s most átok súlya alatt bolyong... – És mikor kéne beköltöznie?

– Sukie azt mondja, hogy Marge azt mondta, hamarosan. Lehet, hogy már be is költözött! – mondta riadtan Jane. Alexandra szinte látta, hogy kissé beesett arcához képest nagyon is sűrű szemöldökét félkörben felvonja bosszús, sötét szeme fölé, amelynek barnája valamivel fakóbb, mint ahogy az emlékezetében él. Ha Alexandra a nagy, szélfújta boszorkány volt, aki lazán szétpárázik, hogy mindent befogadjon, és egybeolvad a tájjal, s a szíve mélyén ugyancsak lusta és hideg, Jane forró, kurta és hegyes, akár a ceruza, Sukie Rougemont meg, aki naphosszat járja a várost, mosolyogva köszönget és buzgón gyűjti a híreket, anyagát tekintve maga a rezgés. Alexandra letette a kagylót, és eltöprengett. Minden három részre oszlik. S körös-körül minden csupa varázs, a természet keresi és meg is leli a törvényszerű formát, s ami csak kristályos és szerves, az mind hatvanfokos szögekbe rendeződik, lévén az egyenlő szárú háromszög minden szerkezet szülőanyja.

Folytatta a dolgát, spagettiszószot tett el, több spagettiszószot, mint amennyit ő meg a gyermekei, még ha száz évre megbabonázzák is őket, mint az olasz tündérmesében, elfogyasztának; egyik gőzölgő üveget a másik után emelte ki a nagy, fehér petytyes, kék mosófazékból, és rakta fel a reszkető, éneklő, kerek

drótállványra. Halványan érzékelt, hogy ez afféle nevetséges hűbéradó, amit jelenlegi szeretőjének, az olasz származású vízvezeték-szerelőnek fizet. A recept szerint semmi hagymát nem tett a szószba, csak két gerezd apróra vágott és forró olajban három percig párolt (se hosszabb, se rövidebb ideig: ez a varázslat) fokhagymát, cukrot bőven, hogy a szósz savanyúságát ellensúlyozza, egy lereszelt sárgarépát, s több borsot, mint sót; de a teáskanálnyi tört bazsalikom már a férfiaságot táplálja, a hozzákevert belladonna meg lazít, ami nélkül a férfiaság nem más, csak gyilkos vértolulás. Mindezt hozzá kell adnia saját termésű paradicsomához, amit azután, hogy leszedett, hetekig tárolt a ház valamennyi ablakában, hogy most fölszeletelje és ledarálja; azóta, hogy két nyárral ezelőtt Joe Marino az ágyába szokott, a karóztott töveken, az oldalsó kertben, a füzek között, ahová minden hosszú délután ferdén besüt a nap, valami arcátlan teremhetnék vett erőt. A megtekeredett kis paradicsomágak, petyhüdtek és sápadtak, mintha olcsó zöld papirosból volnának, le-törttek a rengeteg termés súlya alatt; ebben a termékenységben volt valami ádáz, valami lármás, mint a gyerek dühös tetszeni vágyásában. Valamennyi növény közt a paradicsom látszik a legemberibbnek, lelkes és sérülékeny és könnyen rohad. Mikor Alexandra a duzzadt, narancsvörös golyókat szedte, úgy érezte, valami óriás heréit tartja a tenyerében. S miközben a konyhán dolgozott, rádöbbsent, hogy van ebben az egészben valami, ami elkészerítően emlékeztet a havivérzésre; abban, ahogy a vérvörös szósz a fehér spagettira rálöttyinti. A kövér fehér szálak az ő fehér zsírjává válnak. S női küzdelmét a testsúlya ellen, így harmincnyolc évesen, már egyre kevésbé érezte természetesnek. Hát ahhoz, hogy vonzza a szerelmet, már meg kell tagadnia tulajdon testét, akár egy neurotikus szentnek annak idején? Márpedig

azt, hogy egészséges-e valami, a természet bizonyítja, s ha az embernek étvágya van, amely kielégülésre vágyik, akkor kielégítése a mindenség parancsa. Olykor mégis megvetette magát, hogy tunya, ezért választott olyan fajtából szeretőt, mely hírhedten elnéző a testesség iránt.

Néhány éve, mióta elvált, szeretői többnyire fölös férfiak voltak, akiket az asszonyuk hagyott kódrogni. Az ő korábbi férje, Oswald Spofford, a konyha felső polcán nyugodott, sokszínű porrá hamvasztva, légmentesen lezárt edényben. Azután változtatta porrá, hogy a connecticuti Norwichból Eastwickbe költöztek, s az ő erői kibontakoztak. Ozzie mindent tudott a krómról, s abból a dimbes-dombos városból, a fölöslegesen sok, hámló vakolatú fehér templomával, a város egyik ipari szerelvénygyárából települt át egy konkurens vállalat fél mérföld hosszú salakblokk gyárépületébe, Providence-től délre, e kicsi állam furcsa ipari pusztaságának közepébe. Hét esztendeje, hogy ideköltöztek. Itt Rhode Islandben erői úgy terjedtek ki, mint gáz a légüres térben, s ez a drága Ozzie-t, miközben munkába ment, munkából jött a 4-es úton, először közönséges emberi méretre zsugorította, Eastwick anyás szépségének sós légkörében lefoszlott róla a védelmező apa páncélzata, majd gyermekméretre, mert attól, hogy mindig kellett neki valami, és mindig elfogadta az ő megoldásait, valahogy olyan színben tűnt fel, mint aki szánalmasan befolyásolható. Ozzie teljesen elveszítette kapcsolatát az őbenne táguló világmindenséggel. Teljesen beleveszett fiaik ifjúsági tevékenységébe és a szerelvénygyár tekecsapatának ügyeibe. Mikor Alexandra elfogadta először az első, majd több újabb szeretőjét, felszarvazott férje egy száraz fababa méreteire zsugorodott, s úgy hevert mellette a nagy és hívogató hitvesi ágyban, mint egy útszéli bódében vásárolt festett bábu vagy egy kitömött bébi-

aligátor. Mire valóban elváltak, volt ura és parancsolója már közönséges porrá lett – elbitangolt anyaggá, mint ahogy az ő édesanyja már jóval azelőtt olyan elevenen jellemezte –, valami sokszínű porrá, amit ő összesepert és egy befőttesüvegben, emlékként megőrzött.

A maga házasságában a többi boszorkány is hasonló átalakulás tanúja volt; Jane egykorija, Sam, tanyaházuk pincéjében csüngött a fűszer- és gyógynövények közt, s olykor-olykor, egy csipetnyit csak, belekevertek belőle valami varázsitalba, hogy pikánsabb íze legyen; Sukie Rougemont meg az övét plasztik formájában tartósította és használta tányéralátétnek. De ez csak nemrégiben történt; Alexandra még ott látta maga előtt Montyt, amint valami koktélpartin álldogál petrezselyemzöld nadrágjában, madraszzakójában, nagy hangon elrészletezi az aznapi golfpartit, kirohan a lassú női négyes ellen, amely egész nap fölartotta őket, s még csak föl sem ajánlotta, hogy rajtuk keresztül játsszák át magukat. Monty utálta a nagyszájú nőket, női kormányzókat, hisztérikus békeharcosokat, az orvosnőket, Lady Bird Johnstont, Lynda Birdöt és Luci Bainest, s mindet kontárnak ítélte. Montynak, ha szónokolt, ki-kivillantak gyönyörű fogai, hosszú és egyenletes, de valódi fogsora, s ha levetkőzött, ugyancsak megható volt kékes pipaszárlába, mely korántsem volt olyan izmos, mint barnára sült golfjátékoskarja. És aszott kis feneke, mely olyan volt, mint a megereszkedett húsú középkorú nőké. Monty egyike volt Alexandra első szeretőinek. Most furcsa és furamód jóleső érzés volt a Sukie kátránysűrű kávéjával teli csészét letennie a fényes plasztik alátétre, hogy ott szemcsés karikanyomot hagyjon maga után.

Eastwick levegője erővel töltötte el a nőket. Alexandra soha még ilyesmit nem ízlelt, talán csak egyszer, úgy tizenegy éves

korában, mikor Wyoming sarkán hajtottak át kocsival. Kiszállt a kocsiból, pisilni, valami zsályacserje mögött, s a száraz hegyi talajon a terjedő sötét folt láttán az jutott eszébe: *Nem baj. Úgyis elpárolog.* A természet mindent fölszív. Ez a gyerekkori észlelet egyszer s mindenkorra megmaradt benne, az út menti pillanat édes zsályaillatával együtt. Eastwicket viszont folyvást a tenger csókolgatja. A Dokk utcát egyre divatosabb, a nyári turistákat szolgáló, illatosított gyertyákat árusító és festett üveg napellenzős üzleteivel, régimódi, alumínium bútoros vendéglőjével a péküzlet, a borbély és képeretező szomszédságában, s kattogó kis újságszerkesztőségével, hosszú, sötét, örmények vezette vaskereskedésével át- meg átszövi az itt-ott az utca cölöpalapját, átereszeit nyaldosó-nyögető sós víz, így hát az Öböl kisáruházból bevásárlószatyrukban narancslét, sovány tejet, vagdalthús-konzervet, fehér kenyeret és filteres cigarettát hazacipelő férjes asszonyok arcán mint alig látható kerek háló tükröződik rezzenő-reszkető fényével a tenger. Az igazi nagyáruház, a supermarket, ahol az ember a heti bevásárlást végzi, mélyen bent van a szárazföldön, Eastwicknek azon a részén, ahol valaha farmok voltak; itt a tizennyolcadik században rabszolgák sokaságát és rengeteg marhát tartó arisztokrata ültetvényesek látogatták egymást lóháton, előtük rabszolga talpalt, hogy nyitogassa helyettük a kerítéskapukat. Most a bevásárlóközpont parkolójának több holdas aszfaltja fölött ólomgőzöktől elszíneződött kipufogó gáz lebeg, s emlékezik a káposzta- és krumpliföldek oxigéndús levegőjére. Ahol meg nemzedékeken át kukorica termett, az indiánok e nagyszerű mezőgazdasági terméke, most ablaktalan kis gyárépületekben, amelyek olyasféle nevet viselnek, mint Dataprobe és Computech, titokzatos kis izéket állítanak elő, olyan finom alkatrészeket, hogy

a munkások plasztiksapkát viselnek, nehogy a korpa a fejükről e kicsi elektromechanikai valamikbe hulljon.

Rhode Islandben, bár köztudottan az ötven állam legkisebbike, mégis megtaláljuk a furcsa amerikai pusztaságokat, az iparteleppek közt elterülő alig földértett földdarabokat, elhagyatott gazdaságokat és elfeledett udvarházakat, azt az üres hátországot, amelyet nyílegyenes fekete utak szelnek át sietősen, a bozótos ingoványokat és elhagyott partokat az öböl mindkét oldalán, ahol a víz hatalmas éke mint a lándzsahegy irányul egyenest az állam optimistán fővárosnak elnevezett szíve felé. Cotton Mather e vidéket csak „a teremtés selejtje”-ként, „New England pöcegödre”-ként emlegette. Ez a különálló államnak sose szánt föld, amelyet olyan kiközösítettek laktak, mint a bűbájos, korai halálra ítélt Anne Hutchinson, itt-ott igencsak ráncos és bibircsókos. Kedvenc útjele a kettős nyíl, mely erre is, arra is mutat. Itt-ott ingoványos és szegény, itt-ott a dúsgazdagok játszóttere. A kvékereknek és az antinomistáknak, a puritánok puritánjainak menedéke, de katolikusok vezetik, akiknek rőtörös viktoriánus templomai teherhajókként magasodnak a korcs épületek tengerszíne fölé. A válság korának zsindeyeibe mélyen beleette magát valami fényes zöld, ami másutt nem létezik. Ha az ember az állam határát akár Pewtucketnél, akár Westerlynél átlépi, valami finom változást észlel, valami vidám kuszaságot, a külsőségek megvetését, valami csalóka gondozatlanságot. A deszka nyomor-negyedeken túl holdbéli tájak nyújtózkodnak, ahol is legfeljebb egy-egy elhagyatott és a múlt nyári COLA kísértetével szolgáló út menti bódé árulkodik az ember sóvár és pusztító jelenlétéről.

Alexandra most épp a táj egyik ilyen nyúlványán hajtott át, hogy egy újabb pillantást vessen az ódon Lenox-udvarházra. Magával vitte tökszín Subaru kombijában fekete labrador ku-

tyáját, Kormit is. Az utolsó kifőzött spagettiszószos befőttés-
üvegeket ott hagyta hűlni, a konyhaasztalon, s egy Snoopy kutya
mágnessel odatapasztott a fridzsider ajtajára egy cédulát a négy
gyereke számára: TEJ A FRIDZSIDERBEN, KEKSZ A KENYÉR-
KOSÁRBAN, EGY ÓRÁN BELÜL ITT VAGYOK, CSÓK.

A Lenox családnak még Roger Williams életében sikerült
a narragansett törzs véneit annyi földből kiforgatnia, amennyi
elegendő lett volna egy európai bárósághoz, s bár egy bizonyos
Lenox őrnagy hősi halált halt a Nagy Mocsárnál, Fülöp király
háborújában és szépunokája, Emory, ékesszólón sürgette a Hart-
fordi Gyűlésen, 1815-ben New England kiválását az Unióból,
a család sorsa úgy általában lefelé ívelt. Mire Alexandra East-
wickbe költözött, más Lenox már nem élt South megyében, csak
egyetlen vén özvegyasszony, Abigail, a furcsa és áporodott Old
Wick faluban; járkált az utcákon, magában motyorogva, s kap-
kodta a fejét a kavicsok elől, ha a gyerekek megdobálták, s mikor
a helyi rendőr kérdőre vonta őket, azt állították, csak védekezé-
sül dobálták meg, szemmel verés ellen. Az óriási Lenox-birtokot
már réges-rég feldarabolták. A család utolsó valóságos férfi tagja
a keleti strandon túl, a sós mocsarak közt, egy szigeten, ami
még a család tulajdonában volt, fölépíttette azoknak a kastély-
szerű nyári „udvarházaknak”, amelyeket az aranykorban Newport-
ban emeltek, egy kisebb, de helyi viszonylatban még így is na-
gyon rangos téglautánzatát. Bár bevezető töltést is építettek hozzá,
s ezt időről időre meg is emelték importált kőzúzalékkal, az ud-
varház abból a szempontból mindig kényelmetlen volt, hogy
a nagy dagály újra meg újra elvágta a szárazföldtől, tulajdonosai
tehát 1920 óta csak szeszélyes időközönként lakták, egyébként
nem tartották karban. Nagy, részben vörösés, részben kékesszürke
tetőcserepeit észrevétlen szaggatták le és törték össze a téli viharok,

maradványaik most névtelen sírkövekként heverték a nyári gyér, de kusza és nyíratlan fűben; az ügyesen kialakított réz ereszcsa-tornák és lefolyók megzöldültek és elvástak; a díszes, nyolcszögű kupola, amelyből kilátás nyílt a szélrózsa minden irányába, megbillent nyugatra; az orgonasípokot vagy izmos nyakat formázó kéményekről lehámlott a vakolat, s potyogott a téglá. De az udvarház körvonala messziről még most is szívfájdítóan szép, gondolta Alexandra. Leállította a kocsit a parti út padkáján, hogy szemügyre vehesse a házat a negyedmérföldnyi mocsáron át.

Szeptember volt, a teljes dagályok ideje; a mocsár aznap délután is égkék víztükröt formázott, amit csak itt-ott pötyyözött az immár aranyló tengerifű. Még beletelik egy-két órába, amíg a bekötő út kintről is, bentről is járható lesz. Az idő négyre járt; mély csönd volt, súlyos posztószürke ég rejtette el a napot. Az udvarházat valamikor eltakarhatta az a szilfásor, ami a bekötő út folytatásaként egészen a bejárati kapuig húzódott, de a fákat elpusztította a szilfavész, a megmaradt magas, száraz fatörzsekről lefűrészelték messzire nyúló ágaikat, s most úgy sorakoztak ott, görnyedten, mint megannyi köpenybe burkolt, karjanincs, Rodin Balzac-szobrához hasonló férfialak. A háznak szigorú, szimmetrikus homlokzata volt, számos ablaka egy csöppet talán kicsinek tetszett, kivált a második emeleti ablaksor, csupa egyforma ablak, közvetlenül az eresz alatt: a cselédszobáké. Alexandra pár évvel korábban már járt a házban, akkoriban még jó feleségként, Ozzie-val, egy jótékonyági hangversenyen, az udvarház báltermében. Másra nemigen emlékezett, csak a hosszú sor, gyéren bebútorozott szobára, mely mind búzlott a sós levegőtől, dohtól és az eltűnt örömtől. Az elhanyagolt tető cserepei most északon valami sötét színbe olvadtak – nem, a légkört ott

nemcsak a gyülekező felhők zavarták meg. A bal oldali kéményből gyér fehér füst szállt fölfelé. Valaki van bent.

A férfi, akinek szőrös a keze feje.

Alexandra leendő szeretője.

De valószínűbb, gondolta, hogy valami iparosember vagy őr, akit az fölfogadott. Szeme sajgott, annyira erőltette, hogy ellásson odáig. Benne is gyülekezett valami sötétség, az az érzés, hogy ő itt szálnalmas néző csak. Az újságok és képeslapok manapság másról sem írnak, csak a női vágyakról; most, hogy jó családból való lányok vetik magukat elállatiasult rocsztárok, Liverpool és Memphis nyomornegyedeiből jött érzéketlen és szőrös gitárosok karjába, akiknek valami szégyenletes erőt tulajdonítanak, s életük e fekete napjai e védetten felnőtt gyermekeket öngyilkos tobzódásba kergetik, a nemi képlet valahogy visszájára fordult. Alexandrának erről a paradicsom jutott az eszébe, az önelégült, feszes kéreg alatt az erőszak nedve. Nagyobbik lányára gondolt, amint ezekkel a Monkeekkel vagy Beatlesekkel van egy szobában... ám más az, ha Marcy és más, ha az édesanyja ábrándozik így, és meregeti a szemét.

Szorosan behunyta hát, hogy kizárja a képet. Visszaszállt a kocsi Kormival, s a nyílegyenes fekete úton kihajtott a partra.

Így, szezon múltán, ha egy lélek nincs ott, nem kell majd pórázon vezetnie, úgy is sétálhat. De a nap melegen süttött, s a parkoló keskeny szalagja tele volt öreg kocsikkal, lefüggönyözött, mámor-csíkos VW kisbuszokkal; a kabinsor és pizzásbódé mögött sok fürdőruhás fiatal heverészett a homokon, s bőgette a rádióját, mintha a nyár és a fiatalság sosem érne véget. Alexandra, a strandszabályokhoz híven, mindig tartott egy pórázta a hátsó ülésen. Kormi reszketett a nemtetszéstől, mikor a pórázta rákapcsolta szögekkel kivert nyakörvére. Teljes erejéből, dühödten

vonszolta át Alexandrát a süppedős fövényen. Ő megállt, hogy lehúzza spárgatalpú drapp cipőjét, s a kutya fulladozni kezdett; a cipőt lehajította egy csutak partifű mögé a parti sétány innenső végén; a legutóbbi dagály behatolt a megemelt deszkasétány hét láb magas szakaszai alá, s ott hagyta a nyomát a fövény szegélyén is partra sodort mosószeres üvegek, egészségügyi tamponok és sörösdobozok formájában, mely utóbbiak oly soká hánykolódtak a vízen, hogy színes föliratuk már lemaródott róluk; ezek a jeltelen fémdobozok ijesztően festettek – mint megannyi terroristák gyártotta bomba, amit ott hagynak nyilvános helyeken, hogy így döntsék meg a rendszert és vessenek véget a háborúnak. Kormi tovább vonszolta Alexandrát egy halom kacsakagyló borította kőkocka, valami hullámtörő maradványa mellett, még abból az időből, mikor a part a gazdagok játékszere volt, és nem agyonhasznált közjátékszótér. A kőkockákat fekete pöttyös szürke gránitból hasították; a legnagyobbikra vaskonzolt erősítettek, amelyet az évek során ösztövére mart a rozsdá, s már olyanná vált, mint egy Giacomettiszobor. A fiatalok rádióiból áradó muzsika, valami szellősebb rock, körülmosta Alexandrát, miközben odébb sétált, terebélye s boszorkányos megjelenése teljes tudatában, mert hisz így mezítláb, a kitérdelt férfifarmerban és koptott, zöld algériai selyemkabátkájában, amit még Ozzie vett neki Párizsban, a nászútjukon, biztos, hogy annak látják. Alexandra, bár nyáron olajbarnára sült, skandinávszőke volt; lányneve is Sorensen. Anyja eszébe idézte a régi babonát, hogy az embernek, ha férjhez megy, meg kell változtatnia a monogramját, de Alexandra akkor még kicsúfolta a mágiát, és alig várta, hogy gyerekei legyenek. Marcy Párizsban fogant, egy vaságyon.

Alexandra vastag varkocsba fonva viselte a haját; néha a hátára lógott, néha feltűzte, s ilyenkor mintha a tarkóján is ge-

rince nőtt volna. Haja sose volt színarany vikingszőke, inkább iszapfakó, amit most még ősz szálak is fakítottak. Legjobban elől őszült, tarkóján a pihe még éppoly selymes-finom, mint a főnyen sütkérező lányoké. A sok sima fiatal láb, ami előtt elsétált, mind karamellszínű volt, mind szőke pihés, s mintegy szolidaritásból, mind kinyújtva. Az egyik lány bikinis fenéke fesszes, mint a dob, és csillog a ferdén rásütő fényben.

Kormi megvetette a lábát, szimatolt, valami képzelt illatot, valami légnemű állati illattalért keresett az óceán hínárszagában. Itt már néptelenebb volt a part. Egy maguk ásta gödörben összefonódott fiatal pár hevert a ragyás homokon; a fiú, mintha mikrofonba beszélt volna, a lány nyaka tövébe suttogott valamit. Három, csupa izom fiatalember meg frizbízett; ahogy nyögve, lihegve rohagáltak, lobogott a hajuk, s csak mikor Alexandra szándékosan átvonszoltatta magát az erős labradorral a játék tágas háromszögén, hagyták abba a pimasz kurjongatást és hajigálást. Miután átjutott közöttük, ütötte meg a fülét a háta mögül a „boszorka” vagy „csoroszlya” szó, de az is lehet, hogy csak a füle tréfálta meg, s a hullámok moráját értette annak. Arrafelé tartott, ahol a rozsdás szögesdróttekercssel koronázott, tenger-víz marta betonfal a nyilvános strand végét jelezte; de még itt is újabb meg újabb fiatalokra és fiatalságkergetőkre lelt, s úgy érezte, még itt sem engedheti el szegény Kormit, bár többször is majd megfojtotta a nyakörv. Rohanhatnékjától valósággal égett a kezében a póráz. A tenger természetellenesen csöndesnek látszott – révültnek –, egyetlenegy tejfehér csík hasított belé messze kint, ahol csöpp motorcsónak berregett sima felszíne visszhangfalán. Alexandra másik oldalán homoki borsó és gyapjas hudsonia kúszott le a dűnék tetejéről; itt elkeskenyedett és meg-hitté vált a főnyen, amint azt az ember a homokban fészkelő

sörösdobozokból, palackokból, az égett uszadék fából, habszivacs-töredékekből és kiszáradt kis medúzadögöknek látszó óvszergumikból is megállapíthatta. A betonfalat festékszóróval fújta nevekkel zsúfolták tele. A rondíthatnék minden rajtahagyta maradandó nyomát, csak a lábnyomokat törölte el újra meg újra az óceán.

A homokhalmok egy helyt elég alacsonyak voltak, hogy újabb pillantást vethessen a Lenox-udvarházra, most más szögből és távolabbról; a kémények a kupola két oldalán mint egy behúzott nyakú egerészölyv két kitárt szárnya. Alexandra mérges volt és bosszúszomjas. Mélyen meg volt sértve; rossz néven vette azt az utánvetett „boszorkát” is, de legjobban mégiscsak a hebehurgya fiatalok sértették, akik miatt a kutyáját, bizalmasát és jó barátját, nem engedhette szabadon szaladgálni. Elhatározta hát, hogy megtisztítja a maga és Kormi számára a partot; akaratával zivatart támaszt. Az ember belső időjárása mindig kapcsolatban van a külsővel is; a dolog egyszerű, csak meg kell fordítani az áramlás irányát, ami igazán nem nehéz, ha az ember, lévén nő, maga az ősz-origó. Így hát Alexandra figyelemre méltó erői jórészt abból fakadtak, hogy egyszerűen felöltötte kijelölt énjét, ám ez csak élete derekán sikerült neki. Addig még azt sem hitte el igazán, hogy joga van léteznie, hogy a természet erői nemcsak utólagos megfontolásból és társnak alkották őt – oldalbordának, mint a hírhedt *Malleus Maleficarum* állítja –, hanem a folyamatos Teremtés talpkövének, valaki lánya leányának, akinek lányai ismét csak lányokat fognak szülni. Alexandra behunyta a szemét, Kormi reszketni kezdett, vinnyogott félelmében, ő meg parancsot adott roppant bensőjének – ennek a szakadatlan láncnak, amely az emberek nemzedékein, közvetlen őseiken, a főmajmokon át az ősgyíkokig, a halakig s azokig az algákig terjedt,

amelyek mikroszkopikus és langyos belsejünkben még nyers planétánkon kifőzték az első DNS-t, ennek a szakadatlan láncnak, amely a másik irányban az élet mindig változó, lüktető, vérző, a hideghez, az ibolyántúli sugárzáshoz, a halványuló, hűlő nap-hoz alkalmazkodó végéig ívelt, parancsot adott ön maga étellel terhes mélyének, hogy sűrűsödjék, hogy gerjessen villámló köztes felületet a levegő magas falai közt. S az ég északon meg is dördült, oly halkán, hogy azt csak Kormi hallotta meg. Füle megmerevedett, meglendült, töve a koponyabőre alatt életre kelt. *Mertalia, Musalia, Dophalia*: kimondatlanul is harsányan idézte meg e tiltott neveket. *Onemalia, Zitanseia, Goldaphaira, Dedulsaira*. Alexandra láthatatlanul óriásira nőtt, s valamiféle anyadűhvel magába gyűjtötte ennek az elcsendesedett szeptemberi világnak valamennyi kéréjét, s szeme, szinte parancsszóként, kitágult. Észak felől hideg légroham csapott elő, olyan front közeledett, amitől ostorszíjként csapkodtak a távoli fürdőépületek összevissza lobogói. Odalent, ahol a meztelen fiatalok tömege a legsűrűbb volt, ahogy a szél állandósult, s az égbolt, Providence felé, mint valami áttetsző, bíborvörös szikla, megsűrűsödött, kollektív és meglepett sóhaj, majd izgatott vihogás támadt. *Gheminaeia, Gegropheire, Cedani, Gilthar, Godieb*. E légkör-szirt tövében abból, ami pillanatokkal azelőtt még tavacska színén úszó láthatatlan virágnak tetszett, gomolyfelhők álltak összes s habzottak fel, szegélyük márványfehéren ragyogott az ég sötétülő hátterén. A látás egész közege megváltozott, a tengerparti füvek a homokon mintha Alexandra telt, meztelen lábának, az évek hosszú során, a férfivágyak és a szépségről alkotott kegyetlen férfielképzelések formálta cipőktől megbütykösödött és tyűk-szemes lábának negatív lenyomatát vették volna föl, a homok gidres-gödrös, kitaposott felszíne váratlanul levendulakék színt

öltött, s a légköri változás nyomásától mintha fölhólyagzott volna, akár a bőr. Az udvariatlan fiatalok, látván, hogy a korong mint a sárkány száll el a kezükből, rohantak, hogy összeszedjék a rádióikat, hatosával csomagolt dobozos söreiket, tornacipőjüket, farmerjüket és gondosan topizott jakójukat. A lány, aki a fiújával gödröt kapart magának, vigasztalhatatlan volt; csak zokogott-zokogott, miközben a srác ügyetlen sietséggel próbálta bekapcsolni kilazított bikinifelsőjét. Kormi vadul ugatta a semmit, egyszer erre, egyszer arra, attól függően, hogy a légnyomás csökkenése hogyan csapta be a fülét.

Most mintha az irdatlan és érzéketlen, mindeddig egészen a Block-szigetig nyugodt óceán is megérezte volna a változást. Ahogy a rohanó felhő árnyéka megérintette, megreszketett, fodrot vetett – megráncosodott, mint ami ég. A motorcsónak is élesebben berregett. Kint a vízről eltűntek a vitorlák, s a levegő megremegett az öböl felé igyekvő segédmotorok egybeolvadt búgásától. Majd hirtelen csönd ragadta torkon a szelet, megereedt az eső, s a nagy hideg cseppek égettek, mint a jég. Léptek dobbantak Alexandra mellett, mézszínűszínbőrű szerelmesek iszkoltak a strand túlsó végén, a kabinsor előtt parkoló kocsijuk felé. Mennydörgés dübörgött fönt a fekete felhőszirt taraján, amelynek homlokzata előtt világosabb sötét kis esőpamacsok csapkodtak fürgén, mint a vadkacsák, hadonászó szónokok vagy mint megannyi kibomlott fonalmotring. A nagy égető csöppek finom szálú, sűrű esővé foszlottak, ahol a szél, mint egy hárfás ujj, belécsapott fehér pászmáikba. Alexandra csak állt, hidegvíz-mázzal bevonva, mozdulatlanul; és sorolta a neveket belső téerein: *Ezoill, Musil, Puri, Tamen*. Kormi ott nyüszített a lába előtt; körültekerte a pórázzal gazdája lábát. Nedvesen tapadt izmos testére a szőr; csillogott és reszketett. Alexandra az eső-

függönyön át is látta, hogy a part kiürült. Lepakcsolta Kormiról a pórázát, s szabadon engedte.

De Kormi csak lapított a lábánál, behúzott farokkal. Aztán először egyet, majd újabb kettőt villámlott, Alexandra számolta a másodperceket a mennydörgésig: öt. A zivatar tehát, amit föl-idézett, durván számítva tíz mérföld átmérőjű, már persze ha a közepén csapott le a villám. Mély hangon mordult fel és görgött tova a mennydörgés. Most pöttyös, apró homoki rákok tucatjai bújtak ki a lukaikból, és iszkoltak a tajtékos víz felé. Páncéljuk színe mint a homoké, az ember azt hitte volna, áttetszők. Alexandra megkeményítette az akaratát, és meztelen talpával eltaposott egyet. Áldozatul. Áldozat mindig kell. Ez is a természet egyik törvénye. Ráktól rákig táncolt és tiporta őket. Arcát, haja vonalától az álláig, eső fürdette, s e vékony vízhártya aurájának villamos feszültségétől a szivárvány minden színét magán viselte. Álla hasított volt, s az orra hegye is, alig észrevehetően; szépsége széles homlokának s hátul varkocsba font, szimmetrikusan hátrafésült őszülő haja két szárnya alatt világító, egyenes tekintetű, kissé dülledt szemének tisztaságából, íriszének acélkékjéből s koromfekete bogarának páros mágneséből fakadt. Duzzadt ajka komoly volt, mély sarka mégis mintha mindig mosolygott volna. Már tizennégy éves korára magasabb volt az átlagosnál, s húszéves korára majdnem hatvan kiló, mostanra már hetvennél is több. De most, hogy boszorkány lett, felszabadult a kényszer alól, hogy örökké a súlyát méregesse.

Ahogy az apró rákok áttetszőnek látszottak a pöttyös homokon, a bőrig ázott Alexandra is áttetszőnek érezte magát az esőben, úgy érezte, egy vele, s a vére is hozzáhűlt az eső hőfokához. Az ég a víz fölött most hosszú, bodor csíkokba rendeződött; a mennydörgés morajjá halkult, s már az eső is langyosan szemee-

telt. Ez a zivatar nem fog felbukkanni az időjárás térképeken. A ráknak, amelyet elsőként taposott el, mint sápadt tollpihe a szélben, még mindig mozgott a lába. Kormi, most, hogy félelme végre elillant, mind tágabb és tágabb körökben rohangált, hozzáadván a maga négyszögletes talpának nyomait a sirálytalp háromszögű rajzához, a sárszalonka lábának halvány karcaihoz, és a ráklábfirka szaggatott vonalaihoz. A lét e más birodalmainak – a lábujjhegyen oldalgó, kocmányos szemű rákénak, a két-szárnyú vedrében tótágast álló és az ételt a szájába így beleseprő kacsakagylónak – nyomait most bombatölcsérekkel szórták tele az esőcsöppek. A homok cementszínűre ázott. Alexandra ruhája, még az alsóneműje is, úgy tapadt a bőréhez, hogy valósággal Segal-szobornak érezte magát, hófehérnek, mintha minden inátsontját valami páraféle vette volna körül. Elballagott a megpurgált nyilvános strand végébe, a szögesdrótkoronás falhoz, majd vissza. Kiért a parkolóba, s fölvette ronggyá ázott spárgatalpú cipőjét az *Ammophila breviligulata* pamacsza mögül, ahova letette. A fű nyílforma, eső fürdette, kilazult levelei csillogtak a nap-sütésben.

Kinyitotta Subaruja ajtaját, s megfordult, hogy odakiáltson a dűnék közé tűnt Korminak. – Gyere, kicsi kutyám! – zengette ki a szobortermetű asszony. – Gyere, kicsim! Gyere, angyalkám! – A szürke zsendelyes fürdőházban és a pizzásbódé paradicsom- és sajtszín csíkos vászonellenzője alatt kuporgó átázott, frottírtörülközős, szégyenletesen libabőrző fiatalok szemében Alexandra csudamód száraznak tetszett, vastag varkocsának minden szála a helyén, zöld selyemkabátkáján egy nedves folt sem. Bizonyítatlan benyomások; de közöttünk, Eastwickben, a boszorkányság hírért ezek keltik.

ALEXANDRA MŰVÉSZ VOLT. Fogpiszkálón s egyetlen rozsdamentes acél vajkésen kívül alig használva más eszközt, kis fekvő vagy ülő alakokat gyurkált-formált, mindig nőket, s a meztelen figurákra tarka ruhákat festett; ezeket tizenöt-húsz dollárért árusították a két, Csaoló Róka és Éhes Bárány nevezetű helyi butikban. Nem volt tiszta képe róla, kik és miért vásárolják, voltaképpen arról sem, hogy ő maga miért készíti őket, vagy ki irányítja a kezét. Ez a szobrásztehetség többi erőivel együtt szállt belé, abban az időben, mikor Ozzie színes porrá változott. Egy délelőtt, a konyhaasztalnál ülve támadt kedve rá, mikor a gyerekek már iskolában voltak, s ő végzett a mosogatással. Első nap a gyerekei gyurmáját használta, de később teljesen az agyagra hagyatkozott, arra a szokatlanul tiszta kaolinra, amit maga fejtett egy pici bányában, Coventry közelében, egy koros özvegyasszony hátsó udvarán, a csúszós és időverte domboldal zsíros fehér talajából, egy pajta mohos romjai és egy háború előtti Buick kocsiszekrénye mögött, amely, valami véletlen egybeesés folytán, pontosan olyan volt, mint amilyenben az édesapja járt annak idején Salt Lake Citybe, Denverbe, Albuquerque-be és a közbeeső magános városkákba. Az öreg munkaruhát árusított – kezeslábast és farmert, mielőtt az még divatba jött volna – mielőtt még azt öltötte volna föl az egész világ, hogy így vetközzé le a múltat. Alexandra maga járt el Coventrybe egy jutazsákkal; tizenkét dollárt fizetett az özvegynek egy zsák agyagért. Ha a zsák nagyon nehéz volt, akkor az özvegy segített fölemelnie; mint Alexandra, ő is erős asszony volt. Bár lehetett vagy hatvanöt éves, haját csillogó bronzvörösre festette, és türkizkék, bíborvörös nadrágot viselt, olyan feszeset, hogy az öve alatt mint a kolbász türemlett ki a hús. Ez kedves volt. Alexandra úgy értelmezte, mint egy neki címzett üzenetet: az öregség vidám is lehet, csak erős maradjon

az ember. Az özvegy nyerítve kacagott, fülében nagy aranykarikát viselt, s hátrasimítva hordta a haját, hogy azt közszemlére tegye. A gondozatlan udvar mély fűvében két kakas sétált peckesen és céltalanul; az özvegy girhes faháza hátul már a nyers, szürke deszkáig hámlott, bár elől fehérre volt festve. E kirándulásokról, jóllehet a Subaru csomagtartója majd leszakadt az özvegy agyagának súlya alatt, Alexandra mindig földobva s lelkesen tért haza, tele hittel, hogy a világot a nők összeesküvése tartja mozgásban.

Agyagfigurái bizonyos értelemben kezdetlegesek voltak. Sukie – de lehet, hogy Jane – „bubák”-nak keresztelte el őket; négy-öt hüvelyknyi, vaskos, olykor arctalan, olykor lábuknincs, hátrátámaszkodó vagy előregörbedt női alakok voltak, s ha az ember kézbe vette, sokkal nehezebbek, mint amilyennek hitte volna. Az emberek, úgy látszik, kellemesnek találták őket, mert mind elkelttek, egyenletesen, apránként, nyáron ugyan több, de még januárban is vették. Alexandra megformálta meztelen testüket, fogpiszkálóval köldököt szúrt nekik, és soha el nem felejtette, hogy jelezze a szeméremnyílásukat is, tiltakozásul azoknak a babáknak hazug simasága ellen, amelyekkel kislánykorában játszott; aztán ruhát festett rájuk, néha pasztellszínű fürdőtrikót, néha képtelenül testhez tapadó ruhát, pöttyöset vagy csillagmintásat, esetleg hullámvonalcsíkosat. Kettő nem akadt közöttük egyforma, noha mind testvérek voltak. Módszerét az diktálta, hogy miként az ember is minden reggel meztelen testére ölti, neki is ráfestenie és nem ráfaragnia kell ezekre a lány, lekerékített őstestekre a ruhát. Két tucatot égetett ki belőlük egyszerre egy kis svéd elektromos kemencében, a konyhája melletti műteremben, ebben a befejezetlen, de a rákövetkező, földes padlójú, öreg virágcserepek, gereblyék, kapák, gumicsizmák és metszőkések tárolására használt helyiségtől eltérően fapadlós szobában. Alexandra

senkitől se tanulta, de már öt éve szobrászkodott, a válásuk előtt óta, amihez ez, mint frissen kivirágzott énje többi megnyilvánulása, szintén hozzájárult. Gyerekei, különösen Marcy, de Ben és a kis Eric is, eredetileg utálták a bubákat, illetlennek tartották őket, sőt egyszer, kínos megbotránkozásukban még össze is törték egy éppen hűlő sorozatot; de mostanra már megbékéltek velük, mint afféle tökéletlen testvérekkel. A gyerekek is agyagból vannak, amely bizonyos mértékig lágy marad, bár szájuk helyrehozhatatlanul meggörbed, s tekintetükbe is beleég az üresség.

Jane Smartban is volt némi művészi hajlam – ő muzsikált. Zongoraleckéket adott, abból élt; néhanapján vezényelt is a helyi templomok valamelyikében, helyettesítette az énekkar vezetőjét, de igazi szerelme a cselló volt; a hangszer mélabús, a fa sejtjeinek szomorúságával és a fák árnyékos nagyságával terhes vibratói olykor meleg éjszakák kései holdvilágos óráiban ömlöttek ki az ötvenes években parcellázott Öböl-telep kanyargós utcáin épült sok hasonló ház közt észrevétlen meghúzódo alacsony kis tanyaházának befüggönyözött ablakain. Szomszédjai, a maguk háromszáz négyszögöles telkein, férj és feleség, gyermek és kutya, ilyenkor mocorogtak, fölriadtak, s arról vitatkoztak, hogy fölhívják-e a rendőrséget vagy sem? Ritkán tették meg, zavarban voltak, s még az is lehet, elbátortalanította őket az a meztelen valami, az a nagyság és fájdalom Jane játékában. Könnyebbnek látszott visszafeküdniük, megvárniuk, amíg álomba ringatják őket a Popper-etűdök kettősfogással játszott terc-, majd sextskálái, vagy Beethoven a-moll vonósnégyesének második, andante tételéből, mikor szinte csak a cselló játszik, az a négy, újra meg újra ismétlődő kötött tizenhatodos taktus. Jane nem volt kertészlélek, így hát a rododendronok, hortenziák, tuják, borbolyák és puszpángok kusza rengetege az ablaka előtt sokat tompított az

ablakon kiömlő hangokon. Ez a kinyilvánított jogok sokaságának kora volt, mikor minden egyes szupermarket harsányan bőgethette a *Satisfaction* és az *I Got You, Babe* pléhzeneváltozatát, s elég volt, hogy két-három kamasz összeverődjék, máris kinyilvánították Woodstock szellemét. Jane szenvedélyének nem is a hangereje, hanem a szövete volt az, az olykor bizonytalan, de változatlan komolysággal, tántoríthatatlanul továbbjátszott dallam, ami oly bosszantóan ragadta meg az emberek figyelmét. Alexandra a sötét hangokat Jane sötét szemöldökével hozta kapcsolatba, s hangjának azzal az égető konokságával, amely azonnal megkövetelte a választ, a kész receptet, hogyan lehet az életet a helyére beékelni, titkát leszögezni, ahelyett, hogy, mint Alexandra, kiengedje a kezéből, abban a hitben, hogy az a titok amúgy is mindenütt jelen van, a levegő illattalan alkotórésze, azon élnek a madarak és a vadvirágok.

Sukie-ban semmi olyasmi nem volt, amit művészi tehetségnek hívhatott volna, de rajongott a társas életért, anyagi körülményeinek a válással vele járó beszűkülése rákényszerítette, hogy rendszeresen dolgozzék a helyi hetilap, a *Szó* számára. Ahogy hosszú macskaléptekkel járt fel-alá a Dokk utcán, pletykákra vadászva, és tűnődött, hogy melyik boltnak hogy is mehet, ahogy elnézegette Alexandra szobrocskáit a Csaholó Róka kirakatában, vagy a plakátot az örmény vaskereskedésének ajtajában, amely kamarazenei hangversenyt hirdetett az unitárius templomban, a közreműködők közt felsorolva *Jane Smart*ot is, aki csellózik, ugyanolyan izgalmat érzett, mint mikor látta, hogy megvillan a kvarc a strand homokján, vagy egy csillogó huszonöt centest pillantott meg a mocskos járdán – valami jelet a mindennapi élmények szeméjében, a belső és külső világ kapcsolatának szemébe nyilalló rejtjelét. Szerette két barátnőjét, mint ahogy

azok is őt. Miután legépelte beszámolóját az Adóügyi Bizottság előző délután tartott üléséről (színunalom: megint ugyanazok a földszegény özvegyasszonyok folyamodtak adócsökkentésért), meg a Tervtanács üléséről (határozat semmi: Herbie Prinz elutazott a Bermudákra), Sukie kiéhezetten várta két barátnőjének látogatását. Általában csütörtökönként jöttek össze, valamelyikük otthonában. Sukie a város közepén lakott, ami előnyös volt a munkája szempontjából, egy igazán csöpp, 1760-ban épült s csak az egyik oldalán emeletes házikóban, egy tölgyfákkal szegett utcácskában, ami a Fenyő sor nevet viselte, s ez komoly visszalépést jelentett ahhoz a jókora tanyaházhoz képest – hat hálószoza, harmincholdas telken, egy kombi, egy sportkocsi, egy dzsip és hat kutya –, amin csak Montyval osztozott. De barátnőinek hála ezt tréfának érezte, afféle megjátszott és varázslatos közjátéknak; összejöveteleikre általában valami különleges, színes ruhát öltöttek. Alexandra most is arannyal átszótt pársziken-dővel a vállán lépett be lehajtott fejjel az oldalajtón; mindkét kezében, mint egy-egy súlyzó vagy véres bizonyíték, egy-egy kancsó borsos, bazsalikommal fűszerezett paradicsomszósz.

A két boszorkány összecsókolódzott, összeérintette az arcát. – Tessék, édes, tudom, hogy te a száraz, dióforma dolgokat szeretted legjobban, *bár...* – mondta Alexandra izgalmas alt hangján, amely a gégeje mélyén képződött, mint egy orosz asszonyé, ha azt mondja: *bjelo*. Sukie két karcsúbb, pergamenbőrű, halvány szeplős kezével átvette tőle az ikerajándékot. – Ki tudja, miért, de az idén mint a bolond, úgy terem a paradicsom – folytatta Alexandra. – Vagy száz üveggel eltettem már, és az éjszaka, a sötétben kimentem a kertbe, és elkiáltottam magam: „Basszák meg, rohadjon ott valamennyi, ami még van!”

– Emlékszem, az egyik évben a cukkinivel voltunk így – felelt Sukie, miközben a két kancsót kötelességtudóan fölrakta a konyhaszekrény felső polcára, ahonnét biztos, hogy soha nem veszi le. Mint Alexandra mondta, rajongott a száraz, darabos dolgokért – a zellerért, kesudióért, ropiért, csöpp kis rágcsálnivalókért, mint valamikor majom ősei ott fenn a fán. Ha egyedül volt, le sem ült enni, csak épp hogy néhány szem sajtos ostyát ha joghurtba mártogatott, vagy bevitt magával a tévéodúba egy hetvenkilenc centes zacskónyi, hagymával ízesített burgonyaszirmot, s egy jó rövid bourbont. – Csináltam *mindent*, de *mindent!* – tódította élvezettel Alexandrának, s tevékeny két keze ott röpködött a látómezeje szegélyén. – Cukkinikenyeret, cukkinilevest, salátát, cukkinifrittatát, hamburgerrel töltött cukkinit, sült cukkinit, szeletelt és mártogatni való cukkinit, hát az *elmebaj!* Még le is daráltam egy csomót, és megmondtam a gyerekeknek, hogy azzal kenjék meg a kenyerüket és ne mogyoróvajjal. Monty kétségbe volt esve: azt mondta, még az is cukkiniszagú, ami kijön belőle.

Bár ez az emlék, kimondatlanul, de élvezettel, házasesetének napjaira és az egykori bőségre utalt, a régi férj említése némileg illetlenségnek számított, s belé is fojtotta Alexandrába a kíváncsozó nevetést. Sukie vált el közülük utolsóként, s ő volt hármuk közül a legfiatalabb. Karcsú, vörös hajú asszony volt, hátára hulló haja egyenesre vágva, hosszú karja telides-teli cédrusfa ceruza hegyezőforgács színére emlékeztető szeplőkkel. Csuklóján vörösréz karkötők, nyakában olcsó és vékony láncon ötagú csillag. De amit a súlyosan görögös vonású, hasított állú Alexandra Sukie-n legjobban szeretett, az arcának vidám és majmos hegyessége volt: kurta orra alatt előreállt a szája, nagy fogai legjobban a felső ajkát nyomták előre, mely hosszabb is volt,

fodrosabb is, mint az alsó, közepén kétoldalt olyan telt, hogy még ha hallgat is, mintha huncutul mosolyogna, mintha mulatna valamin. Szeme mogyoróbarna, s elég közel álló. Sukie fürgén tett-vett ebben a lecsúszását jelző, semmi kis, agyonszűfolt, csöpp, lepattogzott zománcmosogató konyhában, a szegénységsgagban, az itt élt sok-sok eastwicki nemzedék hagyatékában, amelyek századokon át csak toldották-foldották az ilyen kézzel ácsolt s általuk korántsem elbűvölőnek ítélt házikókat. Fél kézzel levett az egyik polcra egy doboz agyonszózott Planter-féle sörcorcsolyát, a másikkal meg a mosogató gumibevonatú fenékrácsáról vett ki egy levélforma, vörösréz szegélyű tálacskát, hogy az előbbi legyen mire kirakni. Dobozokat szakított fel, s egy másik tálra, jókora szelet vörös bevonatú Gouda sajt köré, sós mandulát, többféle sóskekszét öntött, majd kitett az asztalra egy lapos doboz bolti libamájkrémet is, aminek a fedelét vigyorgó liba díszítette. A tál durva drapp cserépedény volt, alakja, máza rákot formázott. Rákot. Alexandra félt a ráktól, jelét ott látta mindenütt a természetben – sziklás-zsombékos elhagyott helyeken, az elburjánzó áfonyán, a konyhaablak alatt, a megrogyott, korhadó lugas továbbélő szőlőfürtjein, az aszfaltozott bekötő út repedéseiben szemcsés-csúcsos hegyecskéket összehordó hangyákon, mindezek vak és ellenállhatatlan sokasodásában.

– A szokottat? – kérdezte Sukie, egy árnyalatnyit gyöngéden, mert Alexandra, mintha csak idősebb volna, mint amilyen, sóhajtván zökkent bele, kendőjét a válláról le sem vetve, a konyha egyetlen hívogató mélyedésébe, egy öreg kék fotelba, amely túlságosan is csúf volt ahhoz, hogy máshova állítsák; huzata itt-ott felfeslett már és hullatta az afrikot, karfája sarkán meg fénylő szürke foltot hagyott a sok-sok csukló, ami végigsúrolt rajta.